

Макаровська Т.П., к.т.н., доцент

Київський національний університет технологій та дизайну
**ЕКОНОМІЧНА ОСВІТА – ШЛЯХ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ
ВИПУСКНИКІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ**

Для сучасного етапу розвитку України характерні кардинальні зміни в політиці, економіці, суспільному житті. Динамічний, глобалізований світ навколо нас більше ніж будь-коли потребує ефективних шляхів вирішення проблем, що виникають в усіх сферах людського життя. Економіці України особливо необхідні люди, здатні працювати активно, зацікавлено, з високою професійною майстерністю та новаторським підходом. Саме тому формування в молоді нового наукового економічного мислення, прагнення до аналізу результатів власної та колективної праці є вельми важливим.

Зміни в розвитку продуктивних сил, економічних відносин вимагають постійного оновлення шляхів, форм і методів економічної освіти й виховання молоді. Поява нерозривного ланцюжка "навчання–освіта–праця" зумовлена сучасними умовами господарювання та прогресом науки і спрямоване, насамперед, на дбайливе ставлення до власності, вироблення вмінь щодо раціонального використання наявних ресурсів для задоволення різноманітних потреб, на формування таких якостей, які б відповідали суспільним інтересам і сприяли всебічному розвитку особи [1].

Отже економічна освіта є нагальною потребою сьогодення. Вона повинна сформувати в громадян України не тільки знання, діловитість, підприємництво, а й економічну культуру загалом. Економічна освіта сприяє розвитку економічного мислення на основі глибокого розуміння економічних процесів, що дає змогу аналізувати факти і явища економічного життя, фактори та способи вирішення економічних завдань, установлювати зв'язки й відношення між ними. Саме вона уможлиблює створення та функціонування ефективного ринкового простору, який є важливою складовою суспільного життя країни.

Вища й середня загальноосвітня школи покликані в межах базової освіти формувати в молодих людей економічне мислення на основі глибокого розуміння явищ, процесів, відношень в економічній системі суспільства, а також факторів, способів і засобів вирішення економічних проблем. Економіка є живою системою, особливим простором, у якому постійно перебуває кожен із нас. Саме це й зумовлює необхідність формування економічного мислення й культури, що досягається в процесі здобування економічної освіти.

Головне завдання економічної освіти – формувати активних економічних суб'єктів (індивідів, здатних на мікрорівні впливати на економічні процеси, і на макрорівні – адекватно оцінювати дії держави), а не тільки пасивних споживачів і виробників продукції [2].

Зростання попиту на висококваліфікованих спеціалістів підвищує вимоги до якості професійної підготовки спеціалістів, чинить тиск на системи освіти та є міцним важелем їх змін та адаптації.

Структурні зміни в національній економіці безпосередньо впливають на попит на кваліфікованих працівників на ринку праці. У зв'язку з цим зміст багатьох професій значно змінився. Чимало нових професій, пов'язаних із сучасними технологіями та функціонуванням ринкової системи, є дефіцитними. Серйозні проблеми стосуються підготовки працівників для малих і середніх підприємств, особливо неінструментального профілю. Завдяки економічним перетворенням попит на освіту й навчання змінився залежно від їх рівня, змісту, якості й спеціалізації. Багато професій застаріло, а нові користуються попитом.

Професійна освіта й підготовка реагують на ринкові зміни, напрями й потреби. У сучасних умовах реформування економіки України до фахівців висувають певні вимоги, оскільки за недосконалого законодавства робота підприємств та організацій дуже ускладнюється як об'єктивними економічними законами, так і недосконалістю роботи самого підприємства. Підприємницькі структури функціонують задля отримання прибутку, і тому від фахівця вимагають професійних дій, які базуються на чіткому розрахунку, глибоких знаннях та аналізі економічної ситуації.

Україна має значний потенціал людських ресурсів, високий рівень освіти: близько 800 чоловік із 1000 у віці від 15 років і більше мають середню або вищу освіту. На порозі XXI ст. в Україні з усіх працюючих 38,5 % мали середню загальну освіту, 20,9 % – середню професійну, 29,6 % – вищу. Частка шукачів роботи з вищою освітою становила 36,4 %, з повною середньою – 30,5 %, загальною середньою – 27,6 %, неповною середньою освітою – 5,5 %. Однак зміни в попиті на знання роблять більшість видів освіти й навчання застарілими, і тому виникає необхідність навчати людей іншій професії або підвищувати їх кваліфікацію [3].

До головних шляхів забезпечення конкурентоспроможності випускників вищих навчальних закладів можна віднести такі:

- моніторинг ринку праці для своєчасної реакції на його кон'юнктуру;
- створення сучасної інфраструктури навчального процесу;
- упровадження інноваційних технологій навчання;
- створення нових науково-методичних ресурсів;
- активізація науково-дослідної роботи з упровадженням її результатів у навчальний процес;
- удосконалення практичної підготовки спеціалістів;
- наскрізна комп'ютеризація та інформатизація навчального процесу;
- інтенсифікація навчального процесу на основі активних методів навчання;
- застосування новітніх технологій комплексної діагностики знань студентів;
- запровадження нових принципів організації навчального процесу, модульних систем навчання.

Одним із найважливіших принципів організації навчання є принцип оптимізації. Він потребує усвідомленого вибору такого варіанта навчального процесу, який у даних умовах забезпечить максимально можливу ефективність вирішення завдань освіти, виховання й розвитку студентів за раціональних витрат часу й зусиль викладачів. Оптимальний навчальний процес – це найкращий для

певних умов, для реальних можливостей студентів та викладачів з погляду певних критеріїв.

До найважливіших факторів оптимізації процесу навчання можна віднести такі:

1. Наступність і поетапність застосування методів і прийомів навчання.
2. Практична спрямованість навчання: формування знань у різних формах (факти, уявлення, поняття, закони, теорії) та відповідних умінь; особистісний розвиток студентів – їх почуттів, здібностей, пам'яті, мислення, волі, емоцій тощо.
3. Прогресуюча варіативність форм, методів і прийомів навчання за умови їхнього цілісного komponування.
4. Точність сформованих знань і вмінь. Відповідність їх цілям навчання.

Процес оптимізації має низку якісних характеристик:

комплексне розв'язання завдань організації навчально-пізнавальної діяльності й особистісного розвитку студента;

досягнення реально можливого рівня успішності навчання студентів;

трансформація студентом зовнішніх стимулів у власні настанови діяльності, у мотиви поведінки для здійснення соціально значимих видів діяльності;

дотримання співвідношення витрат часу в навчальному процесі;

розвиток пізнавальної діяльності студента в процесі навчання від інформаційно-знакової до перетворювальної;

підтримання доцільної інтенсивності протягом навчального заняття;

перетворення процесу навчання в цілеспрямований процес самоосвіти, саморозвитку й самовиховання студента.

Література

1. Постанова Кабміна від 03.11.93 р. № 896 Київ "Про Державну національну програму "Освіта. Україна XXI століття") – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/896-93-%D0%BF>

2. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні (затверджено Постановою МОН України 20 грудня 2000р.) – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.osvita.org.ua/distance/pravo/00.html>

3. Статистичний щорічник України 2011. Наукова та інноваційна діяльність. [Електронний ресурс] :
http://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2005/ni/ind_rik/ind_u/2002.html